

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Jezus getoond aan het volk

"Ziet, de Mens"

*Johannes 19:5
(laatste gedeelte)*

Pilatus spreekt deze woorden. Pilatus had meerdere malen gezegd dat de Heere onschuldig was. Maar hij had er niet naar gehandeld. Want een onschuldige mag niet geseld worden. Pilatus dacht in een onrechtvaardige weg de volkomen Rechtvaardige vrij te laten. Hij dacht het medelijden van het volk der joden op te kunnen wekken.

We lezen in Johannes 19:4 "Pilatus dan kwam wederom uit en zeide tot hen: Ziet, ik breng Hem tot ulieden uit opdat gij weet dat in ik Hem geen schuld vindt." Opnieuw betuigt hij het dus dat de Heere onschuldig is. En in vers 5 lezen wij "Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon en het purperen kleed. En Pilatus zeide tot hen: Ziet, de Mens."

*"Pilatus
dan kwam
wederom uit
en zeide tot
hen: Ziet, ik
breng Hem
tot ulieden uit
opdat gij weet
dat in ik Hem
geen schuld
vindt."*

Hij wil daarmee tot het volk zeggen: Dit is nu uw zogenaamde Koning. Zulk een kan toch niet gevaarlijk zijn voor het Romeinse Rijk. Hij wekt mijn medelijden op en zou ook uw medelijden moeten opwekken. "Ziet, de Mens!" De woorden van Pilatus hebben een inhoud die hij niet beseft.

"Ziet, de Mens!" Hier staat de Heere als toonbeeld van de aan lijden en dood onderworpen mens. De mens is door eigen schuld geworden zoals de Heere daar staat. De mens was als koning, onder God, aangesteld over de schepping. Maar de mens heeft de koningskroon van zich afgeworpen. Hij heeft zijn koningskleed in het slijk geworpen. Wat is voor dat alles in de plaats gekomen? We zien het aan de Christus. Een vuil kleed van zonde en ongerechtig-

heid. Een kroon van doornen. Een rietstaf als beeld van de vergankelijkheid van het leven. De mens is een spotkoning geworden. "Ziet, de Mens!"

De Heere is waarachtig mens. Hij heeft de ware menselijke natuur aangenomen uit vlees en bloed van de maagd Maria door overschaduwung des Heiligen Geestes. Hij heeft een waar menselijk lichaam en een ware menselijke ziel. Dit is noodzakelijk omdat de mens met lichaam en ziel gezondigd heeft.

"Ziet, de Mens!" Hier staat de volmaakt Reine in Zichzelf. Rein ontvangen en geboren. Rein opgegroeid. Geen zonde gedaan, noch gekend. Nooit is bedrog in Zijn mond gevonden. Indien Hij toorn is het een heilige toorn tegen de zonde en de ongerechtigheid.

"Ziet, de Mens!" Hier zien we tevens het beeld van de mens zoals hij verdoemelijk is voor God. Hier staat de aan lijden en dood onderworpen mens. Hier staat hij als voorwerp van Gods rechtvaardige toorn. Hier staat de mens in het oordeel Gods, in het gericht Gods. De natuurlijke mens herkent zich hierin niet. Dan vloeien er wel tranen van medelijden, gelijk dat het geval was bij de dochters van Jeruzalem. Dan vindt men het wel erg wat hier gebeurt, maar er vloeien geen tranen van droefheid naar God die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid. Dat laatste is noodzakelijk zullen we het lijden des Heeren recht betrachten.

Zijn er die zichzelf in dit beeld

mogen herkennen? Die zichzelf zien staan, beroofd van alle heerlijkheid en bedekt met schande, smaad en spot? Die hartelijk mogen beamen dat zij lijden en dood verdiend hebben? Die tranen schreien van droefheid naar God? Die het lijden des Heeren op de rechte wijze mogen betrachten? Wat kan er dan een verwondering zijn in het hart vanwege de liefde des Vaders, betoond in Zijn Zoon en vanwege de liefde des Zoons tot het recht Zijns Vaders, betoond in Zijn bereidwilligheid dit alles te ondergaan voor een in zichzelf doodschuldig volk.

"Ziet, de Mens!" Daar staat Hij gekroond met de doornenkroon. De doornen herinneren aan de diepe val. Die doornkroon zegt ons dat de mens onder de vloek ligt. Die doornen prediken ons dat de mens het waard is enkel doornen op zijn levenspad te vinden. Als zij die de Heere mogen vrezen op hun plaats zijn beamen zij dit. Dan wordt het een wonder dat het nog niet erger in hun leven gesteld is. Dan wordt het gezien dat de Heere wel straft, maar niet naar hun zonden. En dat is nu alleen mogelijk vanwege de tot zonde gemaakte Mens. "Ziet, de Mens!" De volmaakt Rechtvaardige is tot zonde gemaakt voor Zijn kerk. "Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheids Gods in Hem."

Hij was van alle zonden vrij. Maar de zonden der zijnen zijn Hem toegekend. "Ziet, de Mens!" Hij staat hier als Borg voor een schuldig volk. Hij staat hier als een

ontkroonde koning in plaats van koningen die zichzelf ontkroond hebben. Hij staat hier als spotkoning in plaats van hen die gespot hebben met hun koningschap. Christus draagt voor de Zijnen de toorn Gods en de straf der zonden. Al de zonden der Zijnen zijn op Hem aangelopen. Al de ongerechtigheden hebben zich op Hem gestapeld. Van Hem wordt betaling geëist van een hemelhoge schuld.

"Ziet, de Mens!" Ziet de tot zonde gemaakte Mens. Ziet de schuldovernemende, schuldbetalende en schulduitdelgende Borg. Hij ondergaat dit alles voor Zijn Kerk.

Hij lijdt wat de Zijnen hebben verdiend. Hij doorleeft voor hen die bespotting en beschimping.

"Ziet, de Mens!" De joden zagen Hem niet als schuldovernemende Borg. Zij riepen: Kruis Hem, kruis Hem! Zij eisen Zijn dood. En de haat stijgt ten top. De poging van Pilatus om de Onschuldige vrij te krijgen mislukt.

"Ziet, de Mens!" O onbekeerden, zie de toorn Gods. Hier zien we wat de mens te wachten staat als er geen bekering komt. Leef toch niet langer in uw valse rust voort. Maak biddend gebruik van de middelen, door de Heere gegeven. Vraag om een nieuw hart. Het is nog te verkrijgen, uit genade, om niet. De Heere wil het nog schenken.

"Ziet, de Mens!" Hier zien we wat de mens geworden is door de zonde en wat hij verdiend heeft. Maar hier zien we ook de tot zonde gemaakte Mens. Hij, Die de vloek Zijner Kerk op Zich wilde nemen teneinde daarvan te verlossen. De schuldbetalende Borg.

"Ziet, de Mens!" Hij staat gereed de satan de kop te vermorzelen. Hij zal de triomf over de satan behalen. De Heere is gekruisigd en gestorven maar ten derde dage opgestaan van de doden als duidelijk teken van overwinning over satan, zonde, dood en graf. In Hem is de overwinning van al de Zijnen zeker. U, die de Heere moogt vrezen, "Ziet, de Mens!", als de satan u benauwt. Als het zo donker is van binnen. Als er grote vreze is in het hart. Als uw geweten u aanklaagt en beschuldigt.

Als het van uzelf zou afhangen was het verloren. Maar in Hem is de overwinning zeker.

Eenmaal zullen de kronen der Zijnen neergeworpen worden in aanbidding voor Het Lam, dat geslacht is en waardig is te ontvangen de lof, de aanbidding en de dankzegging tot in eeuwigheid.

A. van Heteren

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie opgenomen van ondergetekende over Johannes 19:5 (laatste gedeelte) 'Ziet, de Mens'. Ds. M.C. Tanis schrijft over Jakobus 2:21-26 "Bijbels gegrond". Ds. P. Roos schrijft over 'Doperdom'. Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het Avondmaalsformulier. Ds. K. Hoefnagel schrijft voor de vierde maal over genadetijd. Zelf schrijven we een stukje over D. Bruinings. Tenslotte enkele boekbesprekingen.

Chr. Geref. Bezinningkring binnen de classis Leeuwarden

Op D.V. vrijdag 8 april zal er weer een bezinningsavond gehouden worden. Ds. J.M.J. Kieviet hoopt te spreken over het onderwerp "De wedergeboorte". Plaats: Chr. Geref. 'Sionskerk', Hoofdweg 127, Damwoude, aanvang 19.45 uur. Er zal gelegenheid zijn voor het stellen van vragen. Allen van harte welkom!

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

D.V. zaterdag 7 mei (!) in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Werkendam. Let erop dat dit niet de zaterdag na Pasen is. Sprekers: ds. M.C. Tanis, ds. M.A. Kempeneers, ds. K. Visser en ds. P. Roos. Dit jaar is het vierhonderd en vijftig jaar geleden dat de Nederlandse Geloofsbelijdenis werd opgesteld door Guido de Brès. Daar willen we op deze ontmoetingsdag aandacht voor vragen. De datum van de volgende ontmoetingsdag is D.V. 24 september 2011 op Urk.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 20 juli, Oosterkerk, Klaverplein 2, Elburg. Noteert u deze datum alvast in uw agenda.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 14 april verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 7 april.

AvH

Is de Heere het waard om gediend te worden? Zie en overdenk in deze lijdenstijd wat Hij heeft willen lijden. Is deze Koning het niet waard gediend te worden?

"Ziet, de Mens!" Wat een lieflijk evangelie voor hen die zichzelf schuldig leerden kennen. Wat krijgen deze woorden betekenis voor hen die hun vloekwaardigheid leerden belijden. Die zichzelf leerden veroordelen. Die aan Hem zien wat zij verdiend hebben.

Ambtelijke praktijk

Bijbels gegrond. Jakobus 2: 21- 26

Wat zegt Gods Woord? Die vraag of opmerking is niet onbekend. Het is een zeer belangrijke vraag. Immers de Heilige Schrift is Gods Woord en heeft het eerste en het laatste woord. Maar dit wordt niet door iedereen die zich gereformeerd noemt onderstreept. Men denkt of zegt: het Woord dat voor ons ligt is niet het einde van alle tegenspraak. Op bepaalde punten is de Bijbel tijdgebonden. Men wijst er ook op dat de gave van de Heilige Geest een geschenk van de Heere is tot het betere en verdere

verstaan van het Woord. En aan het wetenschappelijk onderzoek mag niet voorbijgegaan worden. In kerkelijke kringen komt al meer plaats voor de aanvaarding van of het ruimte geven aan wat buiten de kerk acceptabel is of gemeengoed is geworden. Men gaat na of het ingepast kan worden in de Bijbel of men gaat de gedachte huldigen: het is niet tegen de Schrift of wat er staat wijst op een bepaald religieus cultusleven wat voorkwam bij de heidense volken. Denk aan de homoseksu-

aliteit. Komt men er niet geheel uit dan wordt onderstreept: een echt persoonsgericht liefdesleven kan geaccepteerd worden, want de Bijbel spreekt over de liefde. Wie gedoopt is in de Naam van de drie-enige God staat niet los van het gezaghebbende Woord. Zijn er bepaalde omstandigheden of is er een innerlijke strijd dan kan en mag er een toevlucht zijn tot de barmhartige en getrouwe Hogepriester Die Zelf in verzoeken geleden heeft en te hulp kan komen allen die verzocht worden. Hij en de Heilige Geest werken samen. Wat kan er in het pastoraal gesprek herderlijke bijstand en leidend gesproken en gebeden worden. Zou dit stukje pastoraat niet meer troostrijk moeten zijn? Laten we niet vergeten dat strijd niet slechts door bepaalde personen gekend wordt. Het pastoraat is betrokken bij een breed vlak. Het kan zijn dat bovenstaande gezien wordt als een zijspoor. Enigszins afwijkend van wat Jakobus aan het behandelen is. Toch is er wezenlijk geen onderscheid. Waar Jakobus bij stilhoudt wordt aangetoond uit het Woord des Heeren. Jakobus laat spreken wat geschreven staat en dat geldt voor heel het leven. Zo ook wat hij zegt over geloof en geloofswerken. Onafscheidelijk zijn ze met elkaar verbonden.

Abraham

Als bewijs wordt een belangrijk deel uit het leven van Abraham geput uit de Schrift, naar voren gebracht. Op zich was Abraham een belangrijk persoon in het Israëlitische volksleven. Bijzonder zijn religieuze leven sprak. Zijn levensbeeld heeft geleid tot de benaming van vader Abraham. Door de eeuwen heen zo genoemd. Met welk een respect spreekt Jakobus over Abraham. Met insluiting van anderen schrijft hij onze vader Abraham. Hoe staan wij kerkelijk tegenover de mannen van het eerste uur in 1892? Leven wij erbij waarom zij niet meekonden met de vereniging? Is er nu een band? De Heere weet het! Waar Gods-vreze werkt blijft die band er en wil men gaan in hun spoor. Zo nu brengt Jakobus een sprekende

situatie uit het leven van Abraham voor de aandacht. Uit de Schrift! Wat gebeurd is, is vastgelegd. Gedocumenteerd voor altoos. Ook hier geldt: er staat geschreven. Opvallend is dat Jakobus het werkwoord vervullen gebruikt. Hij schrijft; En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Abraham geloofde God (vers 23). Het is opvallend dat Jakobus twee zaken met elkaar verbindt. Het gebeuren in de nacht (Genesis 15) met de daad op de berg Moria (Genesis 22). Letterlijk en figuurlijk wat het van Abraham maakt. Welk een spreken des Heeren hoorde hij en welk een zichtbare verzegeling gaf de Heere. De reactie op de daden van de Heere bleef niet uit. Hij geloofde in de Heere (Genesis 15:6a). Dat geloof in de Heere werd zwaar op de proef gesteld. De eis van God was geen geringe zaak. Naar verschillende kanten. Echter welk een geloofsdaad volgde. Een mysticus zei: Geloven is levend begraven worden in God. Zo was het bij Abraham. Hij zette zijn mes op Gods belofte toen zijn zoon gebonden lag op het altaar. Hij geloofde dat God aan God verplicht was Zijn belofte, en door Izak, te vervullen. Sterk, maar terecht staat in de Hebreeënbrief: Abraham geloofde dat de Heere machtig was Izak uit de doden op te wekken. Zoals Izak was werd hij door God aan Abraham weergegeven (Hebr. 11:17 en 18). Nu vermeldt de Schrift: En het is Abraham tot rechtvaardigheid gerekend (vs. 23). In de Romeinenbrief en in de brief aan de Galaten wordt gewezen op dit gebeuren. Terecht wijst nu Jakobus op geloof (Gen. 15) en geloofswerk (Gen. 23). Beiden vallen samen. Geloven en werken. Maar nu geeft de Schrift aan dat het werken wordt gekroond met rechtvaardiging. Die daad des Heeren geschiedde alleen om Gods belofte-woord (Genesis 15). Wanneer het geloof in Gods belofte de beproeving doorstaat in Abrahams daad wordt zijn rechtvaardiging uit het geloof bevestigd. Staat Abraham in een rechtsverhouding tot God. Is dit een prestatie van Abraham? God verzegelt God in en door Abraham....God de Heere toetste

en kroonde Zijn eigen werk in het leven van Abraham. Geloof en werken gaan hand in hand. Gelijk een rank vrucht geeft. Paulus wijst de Galaten erop die zich beroemen op hun besneden zijn. in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch voorhuid, maar het geloof door de liefde werkende (Gal. 5:6). De geloofsroem laat Paulus horen: Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Die roemt, roeme in de Heere. Zo gaat het op de weg naar de hemel. Ook voor ambtsdragers. De pastorale bijstand is dan gevuld. Bij het onderwijs is uw troost, de begenadiging staat niet buiten eigen leven. Wat maakt het werk des Heeren in en door ons klein. Al kleiner (in de Heere) maar het getuigenis van de Heere wordt rijker. Tot eer van de Heere en tot zegen in en buiten de kerk. Soli Deo Gloria. Welgelukzalig elke ambtsdrager die mag leven uit en door het wonder van de soevereine genade des Heeren in Christus. Men gaat ook al meer afschrijven van eigen rekening. Bij het al meer verstaan 'uit u en door u niets' stuwt de Heilige Geest de drang tot het gebed om vermeerdering van geloof en geloofswerken. En al zijn de omstandigheden anders dan bij Abraham, wat het wezen betreft kent men een band aan Abraham. Blind in de toekomst, maar gewillig in het gebod en het oog gericht op de getrouwe Verbondsgod. 'Maar nu, wat verwacht ik o Heere, mijn hoop die is op U.' Voor het heden mag er grond zijn.

Rachab

Een tweede schriftbewijs geeft Jakobus in de geloofsdaad van Rachab. De bijvermelding diende niet om haar slechte verleden te vereeuwigen, maar om te wijzen op het machtige rijke wonder des Heeren. Alles wat van haar vermeld staat, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament, wijst naar boven. Haar geloofswerken worden door Jakobus vermeld. Hoe stond zij tegenover de Israëlitische verspieters en hoe ging zij met hen om. Centraal mag staan; haar getuigen en handelen. De genadekroon des Heeren wordt door Jakobus in vers 25 benadrukt.

*Hij geloofde
dat God aan
God verplicht
was Zijn
belofte, en
door Izak, te
vervullen.*

*De eenheid
van lichaam
en geest is een
schaduwbeeld
van geloof:
gelooven en
geloofs-
handelen.*

Na het wijzen op Abraham en Jakob en hun beider leven en daden, concludeert Jakobus: want gelijk het lichaam zonder geest dood is, also is ook het geloof zonder de werken dood (vs. 26). Noch geloof, noch geloofswerken hebben enige waarde, wanneer de eenheid tussen beide ontbreekt. De eenheid van lichaam en geest is een schaduwbeeld van geloof: geloven en geloofshandelen.

Uit de Schrift

Wat zijn de belijdenisgeschriften rijk van inhoud. Zij geven een weerslag van het spreken Gods in Zijn Woord. Dat kan bijzonder gezegd worden van de Heidelbergse Catechismus. Waar nu gehechtheid is aan de Heilige Schrift, daar is een band aan het leerboek. Wanneer het over de goede werken gaat is de omschrijving daarvan naar het hart. Na de vraagstelling in vraag 91, wat zijn goede werken, wordt terecht gesteld: zij geschieden uit een waar geloof, naar Gods wet en tot Zijn eer. Vanzelf is daar de houding ten opzichte van de naaste in begrepen en allereerst het eerste en grote gebod, namelijk de liefde tot God. Nu wordt er in zondag 33 antw. 91 aan toegevoegd: Goede werken zijn niet goed wanneer zij op ons goeddunken of op menseninzettingen gegrond zijn. Hierdoor

worden die burgerlijke goede werken niet terzijde geschoven. Wat kan er door de algemene genade van de Heere veel goeds gedaan worden tot leniging van de grote nood. Buitenkerkelijken kunnen soms kerkmensen beschamen. Maar is het doen van al het goede niet tot Gods eer, dan zijn alle daden naar Gods maatstaf geen goede werken. De Schrift zegt tot ons bijzonder: Al wat uit het geloof niet is, uit welke motieven het dan ook gedaan zou worden, is zonde. Dit gegeven dient niet om nalatigheid te stimuleren, maar de Bijbelse gezindheid en inzet biddend te zoeken en te kennen. Als belijders dienen we een voorbeeld te zijn, in en voor de wereld. Barmhartigheidsbetoning in woord en daad. Daarnaast is de vrees voor zelfbedrog niet ongegrond. De geest van zelfbepaling en zelfverzekering kunnen ons in alles beheersen. De Heere wijst daar op. In de Bergrede houdt de Heere Jezus alle luisteraars, inclusief Zijn discipelen, stil bij het gebeuren op de grote oordeelsdag (Matth. 7:22vv). Velen zullen zeggen: Heere, Heere. Die dubbele aanspraaktitel dient om met overtuiging, met zekerheid, de grote Koning en Heere erop te wijzen dat zij in Zijn Naam tot daden kwamen. Het tot drie keer noemen van 's Heeren Naam

is een sterke aanwijzing van wat geschied is en waardoor. In Uw Naam geprofeteerd. In Uw Naam duivelen uitgeworpen. In Uw Naam krachten gedaan. Hetzelfde gebeuren heeft Lukas van Jezus vernomen en schrijft Lukas 13:36 dat er gegeten en gedronken is in de tegenwoordigheid van Jezus. We hebben in onze straten onderwijs van U ontvangen. Jezus luistert als altijd en geeft antwoord. Ontzettend. Diep aangrijpend. Ik ken u niet! U bent voor Mij een onbekende. Er is geen persoonlijke relatie tussen ons! Gaat weg van Mij. Op de grote dag zal Hij dit spreken als Rechter. Bij de uitspraak van de hoogste Rechter zijn wij allen, wie we ook zijn, betrokken. Wat zullen wij horen? Wat zal ons gelden? Wonderlijk, maar is deze Rechter onze Borg en Middelaar voor ons persoonlijk en ambtelijk leven? Dit zal leiden tot volle werkelijkheid: Daar zullen zij Gods knechten met hun zaad, zij die Zijn Naam beminnen erf'lijk wonen Psalm 69:14. Als gouden de portalen zijn, hoe zullen dan de zalen zijn. In de hemel gaat de kerkdienst niet uit. Het is voor altoos zondag. Zeggen we daar 'amen, ja amen' op?

M.C. Tanis

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier [47]

"Opdat wij vastelijk zouden geloven dat wij tot dit genadeverbond behoren, nam de Heere Jezus in Zijn laatste Avondmaal het brood... Desgelijks, na het Avondmaal, nam Hij de drinkbe-ker..."

De opsteller van het avondmaalsformulier weet ervan dat het aandeel van Gods kinderen in het verbond van Zijn genade niet onbestreden is. De vijand komt erop af. Hij gunt het hun niet dat ze leven bij en putten uit de rijke bronnen van Gods verbond en woorden. Ook uit andere oorzaken kunnen er in hun leven

tijden van geestelijke matheid en ingezonkenheid zijn. Zelfs kan het zijn dat de Heere in Zijn niet te peilen wijsheid Zelf de Zijnen voor een tijd Zijn gevoelige genade intrekt. Dan wil Hij hen brengen tot verootmoediging en tot de oefening van het geloof dat genoeg heeft aan Zijn Woord alleen. De kinderen des lichts wandelen wel eens in de duisternis. Dan sluit het Woord van Jesaja aan op de gesteldheid van hun hart: *"Wie is er onder ulieden die de Heere vreest? Die naar de stem van Zijn Knecht hoort? Als hij in duisternis wandelt en geen licht heeft? Dat hij betrouwe op de Naam des Heeren en steune op zijn*

God!" [Jes. 50: 10].

Wel, in al zulke en andere omstandigheden zou het kunnen zijn dat er twijfel en wankelmoedigheid gaat heersen in het hart van Gods kinderen. Want in de duisternis wandelen – en toch leven en geloven als een kind des lichts, dat is zo gemakkelijk niet. Het leven van de bijbelheiligen – ik noem slechts de namen van Abraham en van Job – toont het aan. Dan is Gods genade in bijzondere mate nodig.

Maar de Heere wil erin voorzien. Hij heeft middelen voorhanden die moed en hoop willen bevorderen in het geestelijke leven. Hoop

op God en moed die adem doet scheppen in nood en dood. Zodat het waar wordt: *"In de grootste smarten blijven onze harten in de Heere gerust..."* Het is met het oog hierop dat de Heere aan Zijn kerk de sacramenten heeft gegeven. De heilige en zichtbare waartekenen en zegelen, door God ingesteld, opdat Hij ons (aldus onze Catechismus) door het gebruik daarvan de belofte van het Evangelie des te beter te verstaan geve en die belofte zelfs verzegele. En hoe luidt die verzegeling, die garantie? Dat Hij ons, vanwege het enige slachtoffer van Christus aan het kruis volbracht, vergeving der zonden en het eeuwige leven uit genade schenkt. Het hart van het Evangelie wordt in de sacramenten uitgebeeld en tegelijkertijd de inhoud ervan beloofd en aan de harten van de christenen verzegeld. Hoe wankelmoedig, bestreden of in duisternis gezeten ze ook zijn.

Wel, daaraan herinnert ons formulier Gods kinderen in deze zinsnede: *"Opdat wij vastelijk zouden geloven dat wij tot dit genadeverbond behoren, nam de Heere Jezus in Zijn laatste Avondmaal het brood... Desgelijks, na het Avondmaal, nam Hij de drinkbeker..."*

Twee keer

Het is wel opvallend hoe Olevianus aan de instellingswoorden van het heilig Avondmaal gehecht is. Het is nu voor de tweede keer in het formulier dat hij ze citeert. Aan het begin al. Toen uit Paulus' woorden aan de Korinthiërs. En nu uit de Evangelien, de woorden die de Heere Jezus sprak bij het uitdelen van het brood en de wijn. Er is onderlinge verscheidenheid in de bewoordingen die we in de Evangelien lezen. De samensteller van het formulier heeft niet volstaan met één van de vindplaatsen op dit punt over te schrijven. Nee, hij heeft de wat verschillende uitdrukkingen eigenlijk tot één geheel samengebracht. Vooral heeft hij geput uit de stof van Mattheüs en Lukas. Maar ook weer niet klakkeloos. Hij ging nauwgezet te werk. Bijvoorbeeld: het "voor u en voor velen" is eensdeels genomen uit Lukas (*"voor u"*), anderdeels uit

Mattheüs (*"voor velen"*). De slotwoorden *"Doet dat, zo dikwijls als gij die zult drinken"* zijn ontleend aan 1 Kor. 11.

Bedachtzaam en nauwkeurig koos Olevianus de woorden van de heilige Schrift. Het is duidelijk dat het zijn bedoeling was troost en moed te geven aan de zwakke en vermoeide kinderen van de Heere. Opdat hun harten zich zouden "spijzen en laven" met het brood en de wijn van Christus: Zijn vlees en Zijn bloed. En opdat ze niet zouden twijfelen dat ze gewis en zeker deel hebben aan het vaste en eeuwige verbond van Gods genade, van welk verbond Christus de Middelaar is. Het *"voor u en voor velen"* wil wijzen op de ruimte die er is bij de ontfermende God. Het bloed van de Heere Jezus heeft zoveel kracht en waardigheid dat het overvloedig genoegzaam is voor de verzoening van de zonden van de meest ellendige zondaar.

Dubbele boodschap

Dat Olevianus de instellingswoorden tweemaal aanhaalt, heeft denk ik nog een reden. Elk van deze aanhalingen heeft een eigen functie. Aan het begin staan ze ter inleiding van het betoog dat wil wijzen op de noodzaak van de waarachtige zelfbeproeving. Dat is immers ook het verband van 1 Korinthe 11. *"De mens beproeve zichzelf en ete also..."*, zo lezen we daar. In het spoor van de apostel wil Olevianus waarschuwen voor de mogelijkheid van het *"onwaardiglijk eten en drinken."* Hij dringt erop aan om *"het lichaam des Heeren"* te onderscheiden. Hier echter, in het midden van het formulier, is er sprake van een andere spits. Het is, nadat hij heeft gezegd dat dit alles ons niet wordt voorgehouden om de verslagen harten van de gelovigen kleinmoedig te maken, alsof alleen volmaakte en zondeloze christenen toegelaten worden tot des Heeren Avondmaal. En het is nu in dit (meer positieve) verband dat hij nogmaals herinnert aan de woorden van de Zaligmaker. Nu ontvangen ze een nieuwe glans. *"Neemt, eet!"* en *"Drinkt allen daaruit!"* Het is *"voor u en voor velen!"*

De spits is nu niet meer naar binnen gericht, naar het hart van hen die deze woorden horen. Opdat ze zich voor de heilige God zouden toetsen en in verootmoediging *"hun zonden en vervloeking"* zouden bedenken. Nee, nu wordt het licht gericht op Hem die aan Zijn Kerk deze kostelijke gave van het sacrament heeft gegeven. Er wordt een aansporing gedaan om aan Gods genade niet te vertwijfelen, maar vast te geloven tot dit genadeverbond te behoren. Als de vaste grondslag daarvan wordt nu (opnieuw) gewezen op de woorden van de Heere Jezus Zelf. Ja, op Zijn gezegende handen, waarmee Hij het brood nam, datzelfde brood brak en het uitdeelde aan Zijn discipelen. Zijn handen die ook de drinkbeker namen en die beker ook aanreikte. Gewezen wordt ook op Zijn stem die deze woorden sprak: *"Neemt! Eet! Drink! Doet dat!"* Dat klinkt als een gebod. Maar het is een gebod van liefde en gemeenschap. Ze gaat gepaard met een tere en volle belofte: *"... Mijn lichaam, voor u gegeven"* en *"... Mijn bloed, voor u vergoten"* Tegelijkertijd een aansporing: *"... tot Mijn gedachtenis."*

Het was op 28 februari 1847 dat in zijn Elberfeldse gemeente dr. H.F. Kohlbrugge preekte over het laatste Avondmaal van de Heere Jezus. Tegen het einde van die preek zei hij het volgende. *"Nadat wij nu vernomen hebben hoe de Heere (...) in Zijn liefde tot ons het brood en de wijn verordend heeft, opdat wij door deze uiterlijke beelden en tekenen in gedachtenis zouden houden dat Hij Zichzelf daartoe voor ons gegeven heeft, opdat wij één lichaam met Hem zouden zijn, en in Hem deel hebben aan de verlossing uit de macht van de slavernij van de satan en van de duisternis, en indachtig blijven dat Hij Zijn bloed voor ons heeft vergoten tot vergeving van onze zonden, - zo hebben wij alle grond om moed te vatten, dewijl wij tot zulk een genade toetreden. (...) Daarom moeten wij toetreden tot zulk een genade met alle blijmoedigheid, en het heil, door Hem voor ons verworven, bogelijk roemen. Te meer nog als wij van de zijde van het vlees en van de onzichtbare machten ons gedrongen gevoelen, veeleer te zwijgen en aan Zijn*

Het hart van het Evangelie wordt in de sacramenten uitgebeeld en tegelijkertijd de inhoud ervan beloofd en aan de harten van de christenen verzegeld.

genade, aan ons geschied, niet te gedenken. Want de duivel is een leugenaar en wil met zonden en verwijten van zonden terneer drukken en steeds van zulk een genade afhouden. Hij dreigt ook vreselijk met omkomen en verderf, ingeval wij aan zulk een genade ons overgeven. Onze Heiland en trouwe Redder echter is de Waarheid, en als Hij

gewild heeft, dat wij aan Zijn genade zouden gedachtig blijven, dan kan Hij zulks niet anders gemeend hebben, dan in die zin: dat de genade ons van Zijnentwege verzekerd is, dat zij door Hem voor ons aanwezig is."

Dit is de leer van het heilig Avondmaal in z'n pastorale bedoeling.

Welgelukzalig is het volk dat dit geklank kent. Ze zullen in het licht van Gods aangezicht wandelen. Ze zullen zich de ganse dag verheugen in Zijn Naam en door Christus' gerechtigheid verhoogd worden.

J.M.J. Kieviet

Kerkelijk actueel

Doperdom

De laatste maanden verschijnen er regelmatig artikelen over de Doopsgezinden of, anders genoemd, de Wederdopers. Menno Simonsz was een Fries geestelijke, die op gematigde wijze ook het doperse gedachtengoed vertolkte. Omdat ook kerkelijke kringen soms dopers worden genoemd of dat ook zijn, is het goed aandacht te geven aan deze stroming.

Geschiedenis

Het Anabaptisme (Doperdom) was een nevenstroming van de Reformatie. Luther heeft ontdekt dat zijn volgelingen verder gingen dan hij zelf. Het waren vooral de Duitse boeren die onder leiding van Thomas Munzer zich van hem afkeerden, omdat hij in hun ogen veel te halfslachtig was. Zo kwamen zij er toe zich te onttrekken aan hun adellijke heren en meesters en deze opstand heeft geleid tot veel bloedvergieten. Luther moest zich wel distancieren van deze groepen, om zodoende zijn vaandels onbezoeeld te bewaren tegenover allerlei laster. De Wederdopers wilden de kerk zien als een gemeenschap van zuiver geestelijke mensen. De Geest en het geestelijke waren voor hen het een en het al. Dat bracht hen ertoe de wereld te ontvlieden. We komen deze elementen nog tegen tot in onze tijd toe. Denk aan groepen zoals de Amish en de Hutterites in Canada en de VS, die nog steeds leven in aparte, afgescheiden kolonies. Zij zijn daar vanuit Europa terechtgekomen omdat zij lange tijd wreed vervolgd werden. Zij trachten nog steeds de verworvenheden van de moderne techniek buiten de deur te houden.

In Nederland werd dit streven vooral bekend bij iemand als Jean de Labadie, die gewerkt heeft op meerdere plaatsen in ons land. In Middelburg wilde hij een gemeente van volmaakte gelovigen stichten. In Friesland hebben hij en zijn geestverwanten (onder wie de begaafde en bekende Anna Marie van Schuurman) lange tijd in een klooster bij Wierwerd gebivakkeerd. Zo was een algemene trek van deze groepen dat zij wereldmijding voorstonden in plaats van wereldwijding. Zaken als de overheid en het leger waren zo van de wereld, dat geen christen zich daarmee kon en mocht vermoeien. Men stond verder geweldloosheid voor.

Ik gaf al iets aan van hun gedachten. Het zal ons min of meer bekend voorkomen, als we horen dat zij de Schrift zien als een dode letter. Het Woord was slechts uitwendig, terwijl het inwendige licht, de sprekende stem van God in een mensenhart, het enige is dat geldt voor een christen. Het staat toch in de Bijbel (2 Cor.3) dat de letter doodt en de Geest levend maakt? Men legt deze woorden verkeerd uit als we dat erin zouden lezen. Het gaat hier om de letter van de wet (gegrift in de tafelen van Mozes); de wet, vervat

in deze letter doodt. Hier wordt niet de letter van de Schrift bedoeld. Deze heeft wel zeker betekenis voor ons. Dit neemt niet weg dat het spreken van de Heere door Zijn Geest in ons hart meer is dan het lezen van de Bijbel. Maar de Heere spreekt wel door het Woord als middel.

Alles wat uiterlijk is, wordt veracht. Kerkelijke formulieren en ambten worden door hen niet erkend. De doop als een teken en zegel van het verbond van God, heeft als zodanig voor hen geen enkele waarde; de volwassendoop, die door de geestelijke mens werd begeerd en ondergaan, was het enige echte.

Onze Belijdenis noemt hen o.m. in artikel 18 van de NGB. Daar wordt vermeld dat de Wederdopers loochenen dat Christus het vlees van Zijn moeder aangenomen heeft. Naar hun bevatting heeft de Heere Jezus Zijn lichaam uit de hemel meegebracht. Dat was voor hen de enige garantie dat Hij vrij kon blijven van de zonde. De zonde zit immers in de menselijke natuur en het lichaam op zichzelf is zondig. Wij menen daartegenover juist niet dat de zonde alleen maar zit in het vlees en in het lichaam. De zonde heeft zich evenzeer genesteld in onze geest. Het tegendeel van genade is niet de natuur, maar de zonde. Wie zo denkt (namelijk dat de zonde schuilt in het vlees en het lichaam) komt vanzelf tot verachting van alles wat natuurlijk en lichamelijk is. Het geestelijke leven wordt beperkt tot de ziel

Zo was een algemene trek van deze groepen dat zij wereldmijding voorstonden in plaats van wereldwijding.

en de zaligheid. In de prediking moet het niet gaan om ons leven in de wereld; het gaat uitsluitend om geestelijke en innerlijke zaken. Ons werk en ons huwelijk, de school en het gezin, geldbesteding en vrije tijd zijn in deze visie dingen die niets met het geloof te maken hebben.

Invloed

Er zijn er die heel snel concluderen dat deze doperse lijnen aan te wijzen zijn binnen de Reformatorische kerken. Dat is ten dele juist. Als u het bovenstaande hebt overwogen, zult u bepaalde trekken herkennen in kringen van de Evangelische beweging. Ook daar immers de nadruk op het radicale, op het geestelijke en het volmaakte.

In hoeverre vinden we deze dingen ook in de kerk terug? De reeds genoemde tegenstelling tussen het uitwendige en het innerlijke heeft een doperse achtergrond. Er zijn mensen, ook in onze eigen kringen, die alles wat uiterlijk is, terzijde schuiven als van geen waarde. De uitwendige roeping kan niets uitrichten, de uiterlijke prediking zal geen effect hebben, de uitwendige verbondsgemeente mist alle geestelijke kracht. Daarbij wordt dan het innerlijke overgeaccentueerd. Geloof blijft beperkt tot het innerlijke leven. In de preek mag het alleen gaan om de redding der ziel en de weg naar de hemel. Wordt er gepreekt over een genezing door Christus verricht, dan wordt de kwaal onmiddellijk vergeestelijkt. Ondanks de schriftwoorden dat het natuurlijke eerst is en het geestelijke daarna volgt (1 Cor.15:46). We moeten wel de geestelijke zin verstaan, maar niet met voorbijgaan van de natuurlijke aanleiding.

Op deze manier worden de middelen veracht. Als de Schrift een dode letter is, dan spreekt God minder door Zijn Woord dan door Zijn Geest in het hart. Paulus spreekt echter niet van een dode letter, maar van een dodende letter. De letter der wet doet wel zeker iets. Dat geldt in feite ook van de letter van de Bijbel. De Heere maant ons de Schriften te onderzoeken, want "die zijn het

die van Mij getuigen". Het Woord zal niet ledig wederkeren maar het zal doen wat God behaagt. De Reformatie heeft er de klemtoon op gelegd dat de Heere niet anders spreekt dan alleen door Zijn Woord. Toch kan het gebeuren dat een inwendig hoorbare stem meer waard geacht wordt dan een hele Bijbel. Als ook onder ons soms wordt gesproken van de uiterlijke roeping, ligt het gevaar op de loer dat we die roeping als onvoldoende terzijde leggen. De inwendige roeping is het enige dat kracht doet. Dat is in feite ook waar. Maar daarmee mag de roeping door het Woord niet verworpen worden. De Dordtsche Leeregels hebben het over de ernstige roeping in plaats van de uitwendige roeping. U merkt het verschil. Wat de Heere ernstig meent, is maar niet een uitwendig iets, nee, het wordt ons voorgehouden met Goddelijke ernst. U begrijpt dat allerlei inwendige stemmen en visioenen ons leiden naar het moeras van inbeelding en misleiding. Daarom is de Schrift de enige norm en regel voor ons leven. Als we niet spreken naar het Woord, is er geen dageraad.

Bezinning

Ik herinner mij dat in mijn studentijd de waarschuwing voor doperse invloeden van tijd tot tijd werd aangescherpt. Inmiddels zijn we vijftig jaar verder en is er wel wat veranderd. Zeker kan het zijn nut hebben de gevaren van de doperse mystiek in gedachten te houden. Maar in onze tijd is men ver doorgeslagen en hoeft men waarlijk niet meer alleen dit gevaar te signaleren. Nu komen de gevaren weer uit een andere hoek. Tegenwoordig wordt juist het uiterlijke en het aardse-lichamelijke leven overbelicht. Maatschappelijke onderwerpen vragen brede aandacht, ook onder ons. Het leven van hier en nu staat op de voorgrond. Zingeving is het artikel waar de moderne christen naar vraagt. Er ontstaat steeds meer een gapende kloof tussen de zondagse preek, waarin geestelijke dingen terecht aan de orde worden gesteld en de werkweek, waarin het gaat om heel andere

dingen. Op het werk en in het gezin kun je niets met bekering en wedergeboorte; dat dreigen abstracte begrippen te worden. Het zijn de eindeloze vragen hoe ik mijn leven beleef, hoe ik omga met mijn lichaam, wat sexualiteit betekent voor een gehandicapte, wat de achtergronden zijn van onze homofiele naaste, hoe we kunnen werken aan ons huwelijk, en ga dan zo maar door.

Gods Woord typeert het leven van de natuurlijke mens als een bedenken van aardse dingen (Filip.3:19). Gods volk zal het tot smart zijn dat zij zo vaak bezet zijn met de zorgvuldigheden der wereld. Deze belemmeren de groei van het zaad. Moeten we dan niet nadenken over onze aardse positie en over de enige troost die ook in het leven geldt? Natuurlijk wel, maar dat moet dan wel gebeuren vanuit de kern van het geestelijke leven, vanuit het geloof, vanuit de Geest. De Heere Jezus heeft het zo gezegd: "Zoek eerst het Koninkrijk Gods en al deze dingen zullen u toegeworpen worden"(Matth.6:33). De Heere schenkt met Christus alle dingen.

In onze dagen staan de aardse prioriteiten hoog op de agenda; we zijn er van de vroege morgen tot de late avond mee bezig. Als dit ons leven wordt, zal een prediking van geloof en bekering, van rechtvaardiging en heiliging, al spoedig overkomen als wereldvreemd. We zijn in onze tijd niet zozeer doorgeslagen in het doperse denken; veeleer heeft het horizontalistische denken ons in een houdgreep. Voor velen is een praktische preek tegenwoordig een preek die blijft steken in deze aardse vragen. Maar is het moderne leven dan niet een moeilijke opgave? Eist het onze aandacht niet volledig op? Zeker, maar deze vragen verbleken toch als we die ene vraag stellen: "Mijn ziele, doorziet gij uw lot, hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God?" En als deze ene vraag echt wordt beantwoord, kijken we toch heel anders aan tegen de moderne vragen van deze tijd? Dan hebben we zicht op de enige troost, die ook geldt voor ziel en lichaam beide.

Als ook onder ons soms wordt gesproken van de uiterlijke roeping, ligt het gevaar op de loer dat we die roeping als onvoldoende terzijde leggen. De inwendige roeping is het enige dat kracht doet.

De Heere Christus heeft het zo gezegd: "Al deze dingen zoeken de heidenen" (Matth.6:32). Wij moeten door het geloof God en Christus betrekken bij het aardse leven. Kohlbrugge had het over een spijker en een speld, waarover we bij God in het gebed mogen aanhouden. De duivel heeft Christus een aantal aardse vragen voorgehouden en het enige antwoord daarop was: "Er staat geschreven".

Vanuit de opstanding van Christus klinkt de oproep: "Indien ge dan met Christus opgewekt zijt, zoekt de dingen die boven zijn en niet die op de aarde zijn" (Coll.3:1v). Kennen wij deze opwekking uit het zondegraf? Dan worden we niet wereldvreemd en staan we niet buiten de tijd. Nee, dan staan we naast Daniël die alle vragen beleefde vanuit het thema van zonde en genade. Alle

vragen die ons ooit kunnen bezig houden, worden door de Heere zo belicht: "Eén ding is nodig!" Zo worden de dingen ook nog eens eenvoudig, vanuit de wijsheid Gods. Het enige antwoord daarop is: "Eén ding heb ik van de Heere begeerd; dat zal ik zoeken, dat ik al de dagen van mijn leven mocht wonen in het huis des Heeren".

P. Roos

Sprekend verleden

D. Bruinings 1704-1749

Het opschrift boven het kruis

Bruinings is geboren in Bremen, studeerde theologie in Heidelberg, was van 1720-1740 predikant in Duitsland en daarna van de Hoogduitse gemeente in Amsterdam van 1740-1749. De preken van Bruinings bestaan uit een korte inleiding, dan volgt de uitleg van de tekst en dan een uitvoerige toepassing. In de gang van het kerkelijke jaar bevinden we ons in de lijdenstijd. Dan is het een goede zaak te overdenken wat ons voorgeschikt daarover heeft geschreven. We willen u iets doorgeven uit een boek van D. Bruinings, 'De Leeuw uit de stam van Juda, als een lam ter slachting geleid.' Dit boek bevat zestien preken over 'het bitter kruislijden van onze gezegende Heiland en Zaligmaker Jezus Christus.' We geven in het kort weer wat er staat in de twaalfde preek die gaat over Johannes 19: 19-22.

Uitleg

Christus werd aan het kruis genageld als een vervloekte en als een verworpene. In deze diepe vernedering valt ook iets te zien van de aanstaande verheerlijking van de Zoon van God en wel in het opschrift dat boven Hem werd aangebracht. Dit kan tot troost zijn van Zijn ware discipelen en tot schrik en beving van al Zijn vijanden. Alle vier de evangelisten hebben dit opschrift weergegeven. Pilatus heeft het opschrift boven

het kruis laten zetten. Veel Joden lazen het opschrift. Maar zij wilden Hem niet als Koning erkennen. Zij verwierpen Hem. Het opschrift was geschreven in het Hebreeuws, in het Grieks en in het Latijn. Het Hebreeuws was de taal van de Joden, het Grieks de taal van de handel en het Latijn de taal van de rechtspraak. Ieder kon het dus lezen. Daarin ligt opgesloten dat het voor ieder noodzakelijk is om Jezus als Koning te erkennen. Overpriesters van de Joden gingen naar Pilatus om hem te vragen het opschrift te veranderen. Het zou moeten worden dat Hij gezegd heeft dat hij de Koning der Joden is. Pilatus bracht echter geen verandering aan. Het opschrift was een beschuldiging naar de kant van de Joden. Het veroordeelde hen als Koningsmoordenaars. In dit opschrift ligt ook een prediking opgesloten: Jezus is die Koning Die door de Vader is uitverkoren en gezalfd, Die niet alleen zou heersen over de Joden, maar ook over de heidenen, ja tot aan de einden der aarde. Jezus is de Koning van allen die Hem aanbidden in Geest en waarheid. Deze koning zal Zijn onderdanen verlossen van alle druk, kwaad en droefenis. De wereld en het ongelooft willen Hem niet als Koning erkennen, toch zal Hij eeuwig als Koning heersen en zal eeuwig door Zijn volk als Koning aanbeden worden. Hij is de Koning der koningen en de Heere der heren.

Hij heeft als Koning Zijn onderdanen gekocht met Zijn bloed. In deze Koning is alles te vinden wat een arm, verloren zondaar nodig heeft tot zaligheid. Aardse koningen sterven of worden van hun macht beroofd al voordat zij sterven. Jezus neemt na de dood bezit van Zijn Koninkrijk. Jezus verlost als Koning uit de macht van de satan. De ene moordenaar leerde Hem erkennen als Koning. Hij sprak immers: 'Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw Koninkrijk gekomen zult zijn.' Het Koninkrijk van Jezus is een geestelijk en hemels Koninkrijk. Door de werking van de Heilige Geest wordt de heerlijkheid van deze Koning gezien. Jezus is met Zijn hart Borg geworden voor Zijn onderdanen. Ieder mens heeft zich in Adam gesteld onder de macht van de satan. Christus heeft door Zijn dierbaar bloed Zijn onderdanen vrijgekocht. Hij heeft voldaan aan de gerechtigheid van God. In de weg van wedergeboorte en bekering brengt God over in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde. De onderdanen van deze Koning ondervinden in dit leven smaad, kruis en verachting. Door lijden tot heerlijkheid. Dat gold van de Koning, dat geldt van Zijn onderdanen. Bruinings schrijft: "Werden bij de torenbouw van Babel de spraken verward, hier bij het kruis van onze Heiland, worden deze alle weer één. Want waar de kracht van dit kruislijden aan het hart

Het Hebreeuws was de taal van de Joden, het Grieks de taal van de handel en het Latijn de taal van de rechtspraak.

geheiligd wordt, leren allen als uit één mond belijden: Jezus is mijn, en ik ben de Zijne, Jezus de Nazarener, de gekruiste Koning is mijn liefste." Voor de Joden was het opschrift een aanstoot. Voor de onderdanen van deze Koning ligt er zaligheid in. Deze Koning zal sterken in de strijd tegen de satan, de wereld en de zonde.

Toepassing

De Koning der Joden heeft Zich willen overgeven tot in de kruisdood toe om armen en verlorenen te zaligen. Bruinings schrijft: "En o, hoe zalig zou het zijn, als wij dit alles van harte mochten geloven en omhelzen, en dat het ons aller voorrecht zou zijn, om deze gekruiste Heiland als onze Koning, Borg en Middelaar te mogen erkennen." De vraag moet gesteld worden: Hoe sta ik tegenover deze Koning? Mag ik voor Hem al als Koning en Heiland neerbuigen? Mag er onderwerping zijn aan Zijn regering?

Wat zou het erg zijn als u zich erop beroemde een vriend te zijn van Jezus, terwijl u nog een vijand bent. Wat erg koud en gevoelloos onder de prediking neer te zitten. Het komt aan op heiliging van het kruisevangelie aan het hart. Als u nog een zondeslaaf bent, dan bevindt u zich nog in de klauwen van de satan. Het wordt ons toegevoegd: Onderzoek de Schriften. Die getuigen van Christus.

Er zijn er die graag Christus als Koning horen prediken. Er zijn er die wel 'Heere, Heere' roepen maar niet luisteren naar de geboden van deze Koning. Dat zal strekken tot verderf van hun ziel. Jezus de Nazarener is Koning. Hij zal eeuwig als Koning heersen. Deze Koning zal wederkomen als Rechter op de wolken des hemels om te oordelen de levenden en de doden. We lezen: "Wie Jezus niet nodig heeft omdat hem de zondelast niet drukt, die vraagt ook niet naar Jezus; maar die vanwege zijn menigvuldige zonden en ongerechtigheid met God verzoend moet worden, die wordt door de nood tot de gekruiste Jezus gedreven; want door Jezus' bloed en Kruisdood, leidt de weg tot verzoening en vrede met God. Daarom be-

kommerde zielen, vliedt maar tot Jezus en Zijn bloedwonden, en bidt uw Rechter om genade en een rein hart." Geloof de satan niet die u wijs wil maken dat Jezus met u niet te doen wil hebben.

Het is nodig dat het opschrift boven het kruis in de harten gedrukt en verzegeld wordt. Door het geloof mag gezien worden op de lijdende Borg en Heiland. Voor de Heere is niets te wonderlijk. Een moordenaar werd bekeerd. God heeft nog dezelfde kracht om de werken van de satan te verbreken. We lezen: "Zijn wij bekommerd en verlegen vanwege onze zonden; met het oog des geloofs op Jezus' kruis en trouwe zondaarsliefde te zien, kan onze ziel vertroosten. En Hij kan en wil ons alles geven wat wij nodig hebben, Hij heeft aan Zijn kruis ons niet vergeten, en daarom zal Hij ons nu niet vergeten. Hij zorgt voor al de Zijnen tot in eeuwigheid; want hij heeft ze allen in Zijn handpalmen gegraveerd."

Als de satan u wijst op uw zonden, weet dan dat het handschrift der zonde dat tegen ons was door Christus aan het kruis is te niet gedaan. Het heeft geklonken op Golgotha: 'Het is volbracht.' Zo zal Christus ook alles volbrengen in de Zijnen.

Het komt aan op kennis en beoefening van de inhoud van het opschrift boven het kruis. "Mochten wij het opschrift dat boven het kruis van Jezus stond geschreven, maar dagelijks meer leren kennen en beoefenen. O! dat wij deze Koning maar meer en meer in Zijn schoonheid in de staat van Zijn vernedering en in de staat van Zijn heerlijkheid mochten leren aanschouwen; o, wat zouden wij dan ook een diep nederbuigen voor Hem in onze ziel gewaar worden. O! dat wij dit Goddelijke Lam, Dat blank en rood is, en de banier draagt boven tienduizenden, meer door het geloof mochten leren kennen."

Christus heeft als Koning Zijn Koninkrijk duur gekocht. De onderdanen van deze Koning ondervinden in dit leven kruis en druk van binnen en van buiten. De Koning zal kracht en genade geven om het kruis te kunnen dra-

gen. Onze tijden zijn in Zijn hand. De wetenschap dat Jezus Koning is bewaart Zijn onderdanen voor overbezorgdheid. Deze Koning zal voor Zijn onderdanen strijden. "Daarom mijn geliefden, weent niet, want ziet, de Leeuw uit de stam van Juda, de wortel Davids, heeft overwonnen, en zal overwinnen. Hij zal geen enkel schaap van Zijn kudde laten verloren gaan. Werpt uzelf dus met al uw bekommernissen maar op Hem, want Hij alleen is de vaste grond waarop gij kunt vertrouwen."

Een waar christen spreekt de taal van het kruis. De onderdanen van deze Koning dienen Hem te belijden en voor Zijn Koninkrijk te strijden. "Maar laat altijd Jezus en Zijn dierbaar kruislijden, de grond en de hoop van onze belijdenis zijn. En als dan eenmaal de ure zal gekomen zijn dat wij de laatste strijd zullen moeten strijden, dan zal de barmhartigheid van onze God, alles in ons volbrengen om der wille van onze dierbare Heiland, Die voor ons aan het kruis heeft geleden; en de dood zal dan onze beste vriend zijn, die ons van alle strijd en moeite zal komen verlossen. En als ons lichaam dan in het stof der aarde zal worden neergelegd, dan zal onze ziel met onze volzalige ziels- Bruidegom eeuwig worden verenigd."

A. Van Heteren

Omdat wij ons leren zien als verloren te liggen, aanvaarden wij het vonnis van verloren te moeten gaan. Daar eerst, op die plaats, komt er ook plaats voor Christus. De zulken hebben werk voor Hem. Bij waarachtig bekeringswerk zal dan ook de ontdekte ziel eindelijk geen zelfverlossingspogingen meer aanwenden.

*G. Wisse,
De zeven kruiswoorden.*

Het is nodig dat het opschrift boven het kruis in de harten gedrukt en verzegeld wordt. Door het geloof mag gezien worden op de lijdende Borg en Heiland.

De genadetijd (4)

*De roep tot
beking geeft
het heden zijn
volle gewicht.
Het brengt
de hoorder
van Gods
Woord in een
spanningsveld.
Het is nood en
het moet nood
worden.*

Nadat we kort het leven van Kain, Ismael en Ezau hebben overdacht, wilde ik ten slotte nog iets zeggen over de genadetijd. Wat moeten wij daaronder eigenlijk verstaan? De uitdrukking is ons bekend, evenals de woorden: het heden der genade. Wij kunnen in dit verband op twee Bijbelwoorden wijzen, al komt de uitdrukking "genadetijd" zelf niet in de bijbel voor. Eerst noem ik u Hebreë 3 en 4. De apostel haalt Psalm 95 aan. Daar lezen wij: "Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart niet, gelijk te Meriba, gelijk ten dage van Massa in de woestijn; waar Mij uw vaders verzochten, Mij beproefden, ook Mijn werk zagen. Veertig jaar heb Ik verdriet gehad aan dit geslacht, en heb gezegd: Zij zijn een volk, dwalende van hart, en zij kennen Mijn wegen niet. Daarom heb Ik in Mijn toorn gezworen: Zo zij in Mijn rust zullen ingaan!" Dit zijn bijzonder aangrijpende woorden. De geschiedenis van de woestijnreis van het volk Israel maakt pijnlijk duidelijk welk een dwaas volk het was. Veertig jaar heeft God verdriet gehad aan dat ellendige volk. "In het meerder deel van hen heeft God geen welgevallen gehad", zegt 1 Korinthe 10:5. Dat er nog een volk het beloofde land is binnen gegaan, is loutere genade en enkel goddelijk welbehagen geweest, de vervulling van Zijn beloftewoord. Zij hebben niet kunnen ingaan vanwege hun ongeloof. Zulke grote werken Gods gezien en toch niet werkelijk gezien. Er nooit verbroken onder geweest. Nooit waarlijk op God gehoopt als een onwaardige in zichzelf.

In 1 Korinthe 10, in Hebreë 3 en 4 en in Psalm 95 wordt Israel als waarschuwend voorbeeld genoemd. De apostel is getroffen door het woordje "heden". Heden, zo gij Zijn stem hoort... Hij noemt het in Hebr. 3:7 en herhaalt het in vers 15 en in hoofdstuk 4:7. De apostel verwijst naar het *verleden*,

maar wijst op het *heden*. In het heden, nu dus, moeten we lessen trekken uit het verleden. Wie dat niet doet, zal in het heden ervaren dat God Dezelfde is als in het verleden en dat er ook heden geen toegang zal zijn tot het "beloofde land". Hoor maar: "Laat ons dus vrezen, dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan nagelaten zijnde (dat wil zeggen dat die heerlijke belofte van zaligheid en rust ons ook nu nog, in het heden is nagelaten, overgelaten), iemand van u schijne achtergebleven te zijn" (dat wil zeggen: dat men ondanks het heil en de rust toch nog eeuwig een buitenstaander blijft).

Het heden wordt gekenmerkt door Gods stem, Gods Woord, in zijn volle betekenis: Heden, indien gij Zijn stem hoort...

De waarschuwing is nodig. Opdat de Heere het Woord, ook dit waarschuwend woord, toepasse aan het hart, door het onwederstandelijke werk van de Heilige Geest. Door Woord en Geest komt er een "benaarstigen om in die rust in te gaan", Hebr. 4:11.

De roep tot beking geeft het heden zijn volle gewicht. Het brengt de hoorder van Gods Woord in een spanningsveld. Het is nood en het moet nood worden. We moeten buitenstaanders worden, onwaardigen, die leren hopen op de belofte van rust, die ware rust die er overblijft voor het volk van God.

Ook dat laatste moeten we niet misverstaan. Als Hebr. 4:9 zegt dat er dan een rust overblijft voor het volk van God, gaat het niet om het *toekomstige* hemellevens in het Kanaän hierboven, maar om de ware rust in God door Christus welke hier en nu, in het *heden* gesmaakt wordt, in het ware geloof. Al blijft het hier altijd ten dele.. Het blijft hier een strijd. De weg naar Kanaän is Kanaän *zelf* nog niet. Toch wordt op weg naar het beloofde land, in het midden van

de woestijn, die ware rust reeds gesmaakt. De sabbatsrust, zoals er eigenlijk staat. Is het niet groot als temidden van verdrukking, lijden en strijd, het hart eens mag rusten, namelijk in het zien op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Hebr. 12:2. Hebt u het ook wel eens onder de bediening van Gods Woord mogen ervaren: Hier wordt de rust geschonken, en het vette van Uw huis gesmaakt? Dat zijn de oases. Je zou wel willen blijven zitten onder je palmboom, als het vrede is van binnen. Maar het goddelijk parool voor Zijn Israel is altijd weer: Zegt de kinderen Israels, dat zij voorttrekken. Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort, elk hunner zal in het zalig oord van Sion, haast voor God verschijnen! In dat altijd weer voorttrekken moeten de ware pelgrims al het hunne steeds meer en steeds weer kwijt! Sion is het land van de eeuwige rust! Die blijft, die wacht, omdat ervoor betaald is door Sions betalende Borg! Maar men komt er als een arm zondaar aan!

Tenslotte nog iets anders. De genade die God betoont aan een verloren zondaar, maakt het voor hem de dag der zaligheid, de tijd van het welbehagen, het uur der minne, de genadetijd, de welaan-gename tijd! De dichter van Psalm 69 wist ervan: "Maar HEERE tot U, tot U is mijn gebed; daar is, o God, een tijd van welbehagen, een tijd van gunst, te mijner hulp gezet; hoor, naar Uw trouw en heilwoord dan mijn klagen".

God vervult dan die heerlijke woorden van Jesaja 49:8, waarop Paulus in 2 Korinthe 6 op terug komt: "Alzo zegt de HEERE: In de tijd des welbehagens heb Ik u verhoord en ten dage des heils heb Ik u geholpen".

Betoont God nu Zijn genade *vanwege het roepen*? Nee, vanwege het Borgwerk van de Knecht des Heeren. Het gaat in Jesaja 49 immers om Zijn Persoon en werk! Daarom vervolgt het zojuist aangehaalde vers dan ook: "Ik zal U geven tot een Verbond des volks, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven".

Het welbehagen Gods is van eeu-

wigheid, maar komt zo duidelijk openbaar in *de tijd*, het heden der genade, namelijk zowel in het verdienend werk van Christus, als Zijn toepassend werk in het hart

door Woord en Geest. Dit alles overdenkende mochten wij met Psalm 90, de Psalm van Mozes, op weg naar Kanaän, wel bidden: Leer ons de tijd des levens

kostelijk achten, opdat ons hart de wijsheid moge betrachten.

K. Hoefnagel

Boekbesprekingen

Huwelijkslied, gedichtenbundel, samensteller Willem van den Heuvel, gebonden, 68 blz., € 9,95, uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-09695.

Er zijn in dit bundeltje van diverse dichters of dichtersessen gedichten opgenomen die betrekking hebben op het huwelijk. We komen bekende namen tegen zoals bijvoorbeeld MA. Groeneweg- de Reuver en F. van der Schoot- van Dam.

Adolph Saphir, Het bewogen leven van een Israëliet. Uit de brieven en het dagboek van Philip Saphir. Beschreven door zijn broer Adolph Saphir, vertaald door L.J. van Valen, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, paperback, 144 pag., € 9,95, ISBN 978-90-336-0947-3.

De fam. Saphir, een intellectuele Joodse familie die in de 19e eeuw in Boedapest leefde, komt in aanraking met het evangelie door middel van John Duncan. John Duncan mocht het middel zijn tot bekering van het hele gezin. De jongste zoon, Adolph Saphir, vertrekt in 1843 met Duncan naar Schotland om daar theologie te gaan studeren. Tijdens zijn studietijd schreef hij een levensbeschrijving van zijn broer Philip, die op slechts 26-jarige leeftijd overleed na lange tijd ziek geweest te zijn. Voor deze levensbeschrijving wordt geput uit het dagboek en de brieven van Philip. Dhr. L.J. van Valen heeft het boek vertaald en van een inleiding voorzien. Philip ziet een taak voor zich in het onderwijs. Ondanks zijn zwakke gezondheid stichtte hij een school in Boedapest. Veel Joodse kinderen heeft hij les gegeven. Zij volgden niet alleen gewone lessen, maar hij vertelde hen ook van de Christus der Schriften. Uit dit boek blijkt duidelijk dat de Heere de predi-

king van de enige Naam gegeven tot zaligheid rijk gezegend heeft onder de Joden. Die prediking is vandaag nog nodig. Om u een indruk te geven van de inhoud van dit boek geven wij een citaat van blz. 76 en 77 "Toch kunnen vele goede christenen het maar niet laten om hun genadestaat te meten aan de gebeurtenissen van de dag: 'Vandaag heb ik veel in de Bijbel gelezen en glimpen ontvangen van de waarheid. Ik voel me vernederd en bewogen en heb veel vrijmoedigheid in het gebed. Vandaag mag ik deze verzoeking overwinnen, die mijn verlangen wilde onderdrukken.' Zij die zo spreken, dienen niet om genade maar om loon. Een oprecht kind van genade meet zijn genadestaat niet af aan de grotere of mindere mate van trouw die hij getoond heeft. Hij weet dat zijn heil niet is gegrond op de groei van zijn heiligheid, maar op de schat van zaligheid. Die kan niet worden veranderd en deze is gegrond in het bloed en de verdienste van Jezus Christus, die niet geringer of kleiner kunnen worden." Op blz. 137 verwoordt Philip in een brief dat hij bereid is te sterven: "God heeft mij op een ziekbed gelegd waarvan ik niet meer zal opstaan.

Verblijd je in de wetenschap dat ik verlost zal worden, bevrijd van pijn, gered, voor eeuwig gezaligd! Ik zal met Christus zijn. Wat een blijdschap! Ik ben bereid heen te gaan; ik verheug me in God. Bid voor me; vraag ook of je vriend dit doet. Mijn longen zijn aangedaan, wat blijkt uit het opgeven van bloed. Mijn hele lichaam is geruïneerd. In de hemel zal er geen pijn zijn. Ik prijs het Lam, Dat voor mij is geslacht. Vaarwel." We willen dit inhoudsvolle boek bij u aanbevelen.

De Open Deur, Geschiedenis van de Christelijke Gereformeerde Gemeente in Nederland te Delft, gebonden, 232 blz., Uitgave: Beheersstichting Christelijke Gereformeerde Gemeente in Nederland Delft (2010), Achterom 88, 2611 PS Delft. Samenstelling: E. Lodewijk.

In dit keurig uitgegeven boek treffen wij de geschiedenis aan van de Christelijke Gereformeerde Gemeente in Nederland te Delft. Deze gemeente werd 27 mei 1954 geïnstitueerd in verband met verontrustende ontwikkelingen in de Chr. Geref. kerken na de Tweede wereldoorlog. De zorgen gingen in de eerste plaats over de prediking, maar ook over liturgie, Bijbelvertaling en wereldgeïnkformiteit. We komen de predikanten J.G. van Minnen en G. Salomons tegen. Wie geïnteresseerd is in de geschiedenis van de Chr. Gereformeerde Gemeenten in Nederland en bijzonder in de geschiedenis van de Chr. Geref. Gemeente in Nederland te Delft kan in dit boek goed terecht. Achtergronden worden blootgelegd en ontwikkelingen beschreven. Ook zijn enkele preken en gedichten opgenomen.

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

Mbuma Zendingsdag 's-Hertogenbosch

De 48^e zendingsdag van de Stichting Mbuma-Zending wordt D.V. gehouden op Zaterdag 30 april 2011 (Koninginnedag) in de Brabanthallen te 's Hertogenbosch, Diezekade 2, 5222 AK 's Hertogenbosch.

Sprekers:

's morgens: (10.30-12.30 uur)

Ds. Tj. De Jong, Staphorst. Opening

Ds. S. Khumalo Zimbabwe

(met vertaling door Ds. Tj. De Jong)

Ds. A. van Voorden, Opheusden.

Pauze: 12.30-14.00 uur.

Sprekers 's middags: (14.00-16.30 uur)

Ds. Th. L. Zwartbol, Wekerom.

Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam. Vertelling

Ds. A.C. Rijken, Gameren. Sluiting

Parkeergelegenheid gratis beschikbaar.

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van

"Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

ING 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 13,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde

Staten en Canada 12 dollar per jaar.

Advertenties € 0,36 (ex. BTW) per mm

met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

**DUITSLAND...
IS EEN RIJK,
WESTERS LAND.**

Maar geestelijk zeer arm. Gods Woord wordt eenzijdig verkondigd. De waarheid wordt geweld aangedaan. Met uw bijdrage kunnen wij Hollandse en puriteinse oudvaders weer onder de aandacht brengen. Voor info: www.svvhed.org of bel. Help ons helpen met een gift op onderstaand rekeningnummer.

HEIDELBERG & DORDRECHT

ABC

T 0416 - 691788
svvhed@klikSAFE.nl
Gift: 548.98.79.20

*Rust en ontspanning in de
prachtige Vulkaaneifel!
Dichtbij
Friedensstimme-gemeente*

**Ruime appartementen te
huur.**

Inl.: 0049-6594258990 en
www.huizesolagratia.nl

REVOKE

I www.revoke.nl
E info@revoke.nl
T 0184-642253

Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen

Matthew Henry, nu ook in het 圣经文字

**Helpt u ons vertalen
en verspreiden?
Uw gift helpt hierbij.**

**THE MATTHEW HENRY
STUDY BIBLE**

The best of
Matthew Henry's notes
in a handy one volume
reference Bible

HUDSON TAYLOR
Stichting Bijbelse Hulpverlening China

3473. 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen
Voor info: 06-200 13 173 of www.hudsonaylor.nl